Burgemeester en wethouders van Vijfheerenlanden
Postbus 11
4140 AA Leerdam

Datum : 22 oktober 2019

Betreft : Windpark Zijderveld, principeverzoek planologische medewerking

Geacht college,

De Energiecoöperatie De Knotwilg en Green Trust Consultancy zijn voornemens twee of drie windturbines te realiseren langs de rijksweg A2 nabij Zijderveld in de gemeente Vijfheerenlanden (Windpark Zijderveld). Dit initiatief past niet in het ter plaatse geldende bestemmingsplan "Vianen, Landelijk Gebied". In voorliggende brief verzoeken wij u aan te geven of u in beginsel bereid bent af te wijken van het bestemmingsplan of dat de gemeenteraad in beginsel bereid is (planologische) medewerking te verlenen aan dit initiatief.

Energiecoöperatie De Knotwilg
De Knotwilg is een actieve energiecoöperatie in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, opgericht in 2013 met als doel het uitdragen van de Trias Energetica. De Trias Energetica beschrijft drie stappen in de richting van een duurzame energievoorziening: (1) Beperken van de energievraag door energiebesparing. (2) De energie die toch gebruikt moet worden duurzaam op te wekken en tot slot (3) de fossiele brandstoffen zo efficiënt en schoon mogelijk te gebruiken. De Knotwilg werkt in drie gemeenten nl. Vijfheerenlanden, Gorinchem en Molenlanden. Er is samenwerking met de Energiecoöperatie Molenlanden. Het ledenaantal van De Knotwilg groeit gestaag en bedraagt momenteel 80. De Knotwilg werkt in andere projecten samen met Eneco, o.a. in Windpark Groote Haar in Gorinchem.

Een coöperatie is een vereniging met een bedrijf waarbij de bedrijfsactiviteiten ten goede komen aan de leden. De knotwilg (typische boom, speciaal onderhouden) staat symbool voor de eenheid van de coöperatie met de bevolking in het gebied: de coöperatie komt voort uit de gemeenschappen en legt daar ook verantwoording aan af. Een hoge mate van transparantie is daarvoor essentieel.

Green Trust
Green Trust, gevestigd in Oosterbeek, is specialist in duurzame energieprojecten in Nederland en in het buitenland. Met een flexibel team van gedreven specialisten en

allrounders kan Green Trust de gehele projectcyclus - vanaf initiële haalbaarheidsstudie tot en met het assetmanagement - begeleiden. Green Trust werkt met en voor energiecoöperaties, agrariërs, NGO's en ook voor investeerders, energiebedrijven en banken. Green Trust is sinds 2002 actief en heeft veel ervaring in participatieve projecten, bijvoorbeeld in het grootste coöperatieve windproject van Nederland, windpark Krammer op de Krammersluizen, waarvoor Green Trust de projectdirecteur levert. Green Trust verzorgt voor windpark Krammer projectmanagement en advies bij de ontwikkeling, contracteren en aanbesteding, financiering en bouwbegeleiding.

Windpark Zijderveld

Het geplande Windpark Zijderveld is direct ten zuiden van de rijksweg A2 voorzien (zie afbeelding). We ontwikkelen het windpark zoveel mogelijk met de omgeving en 50% van het eigendom komt bij de lokale Energiecoöperatie De Knotwilg.

Indicatie plangebied windmolen initiatief

Voor het windpark wordt uitgegaan van twee grote windturbines (tiphoogte tot 250 meter) met een totaal vermogen van 10-11 MW óf drie middelgrote windturbines (tiphoogte circa 165 meter, vergelijkbaar met de windturbines van Windpark Autena) met een totaal vermogen van 9-12 MW. Aan zowel de gemeente Vijfheerenlanden als de provincie Utrecht hebben wij in 2018 en 2019 ons voornemen reeds mondeling kenbaar gemaakt en toegelicht. De informatie die wij daarbij hebben verstrekt, is in een wat gewijzigde versie bijgevoegd als **bijlage 1**.

Het initiatief past binnen de provinciale en landelijke ambities voor duurzame energie en windenergie. De provincie Utrecht heeft zich gecommitteerd aan 65,5 MW windenergie in 2020. Deze doelstelling is nog lang niet behaald. Daarnaast zal, als uitwerking van het klimaatakkoord, naar verwachting in juni 2020 de RES-regio "U10/U16" aangeven hoe deze regio bij kan dragen aan de landelijke doelstelling voor 35 TWh duurzame energie op land in 2030. De landelijke doelstelling is om in 2030 49% minder uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO_2) te behalen ten opzichte van 1990. Samenwerkende decentrale overheden (provincie en gemeenten) kunnen gebieden voor windenergielocaties (en andere vormen van duurzame energieopwekking op land) worden vastgesteld die kunnen worden toegevoegd aan de Omgevingsvisie.

Met de plaatsing van enkele windturbines bij Zijderveld wordt een bijdrage geleverd aan het nationale, regionale en lokale belang voor de transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening. Het initiatief voldoet bovendien aan de ambitie dat omwonenden financieel kunnen deelnemen. Via de samenwerking met Energiecoöperatie De Knotwilg zal het windpark voor 50% in eigendom van de inwoners van het gebied komen.

Locatiekeuze

De keuze van de locatie van het voorgenomen initiatief Windpark Zijderveld is zorgvuldig tot stand gekomen. Een geschikte locatie voor windmolens voldoet aan diverse eisen. Deze locatie sluit aan bij grootschalige infrastructuur, de rijksweg A2. Daarnaast ligt de geplande locatie tussen het bestaande windpark Autena (op 2-3 km afstand) en het windpark Deil (op ca. 10 km afstand). Hiermee wordt voldaan aan het landelijk gehanteerde principe dat wind op land aansluit bij de eerdere ingrepen in het landschap, zoals infrastructuur en bedrijventerreinen.

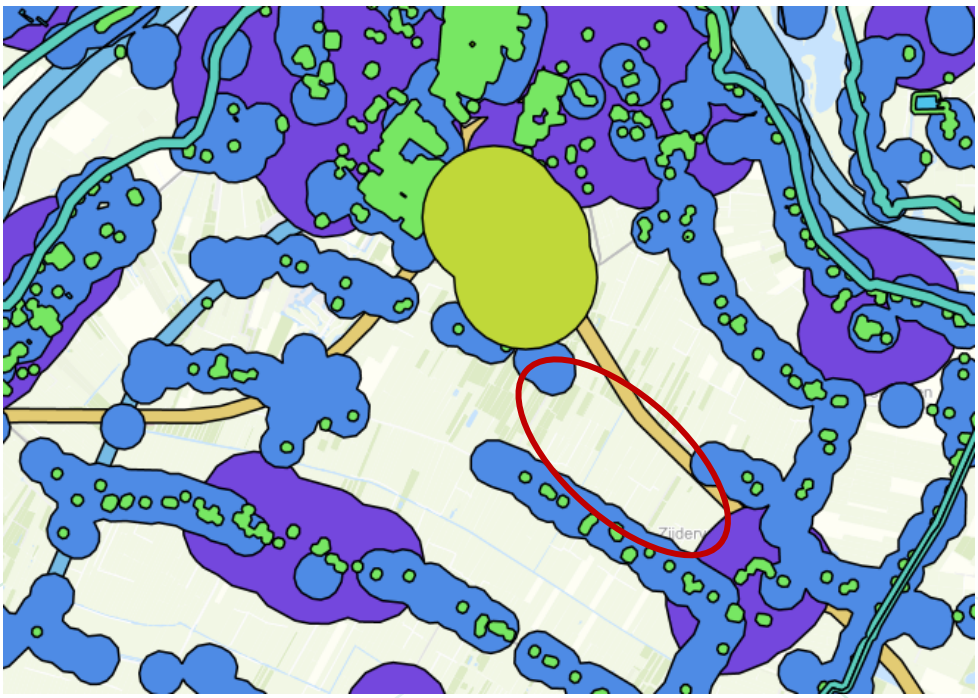
Het initiatief is niet gepland in natuur- of weidevogelkerngebied en ligt op ruime afstand van Natura2000. Voorts zijn er in het gebied grondeigenaren die mee willen werken aan de plaatsing van windmolens. De windmolens kunnen op voldoende afstand van woningen staan voor wat betreft geluid- en slagschaduwhinder (voor beide gelden duidelijke maxima). Aandachtspunt voor de locatie is het uitzicht van de bewoners van een aantal woningen aan de Zijderveldselaan, de Dorpsweg in Zijderveld en de Bolgarijsekade op de windmolens. Echter, een vrij of onveranderbaar uitzicht is geen eigendomsrecht in ons land.

Ons landschap is grotendeels gevormd door de economische activiteiten van de bewoners. Denk aan bebouwingslinten, verkaveling, verstedelijking, infrastructuur (o.a. wegen, spoorlijnen, hoogspanningsleidingen), etc. Voor de huidige samenleving, met een hoge energievraag, is verduurzaming van energieopwekking

van groot belang en dat heeft net als andere economische ontwikkeling en voorgaande transities effecten op het landschap en het uitzicht.
Gezien de reeds gebouwde en in aanbouw zijnde windparken langs de A2 en de afstand tot gevoelige functies (wonen en natuur), is dit een perfecte locatie.

In het kader van de regionale energiestrategieën (RES) zijn bij wijze van voorbereiding voor de regionale plannen, de ruimtelijke beperkingen voor windenergie in kaart gebracht. Bij deze RES-voorbereiding is nog geen rekening gehouden met natuur en landschappelijke inpassing, waardoor in de gemeente Vijfheerenlanden 10 tot 20 locaties theoretisch mogelijk zijn. Wanneer de natuurwaarden wel worden meegerekend, leidt dat grofweg tot een halvering van het aantal potentiele locaties.

De locatie van dit initiatief is een zogenaamd "wit gebied": er zijn geen belemmeringen voor windenergie zoals woningen, buisleidingen, hoogspanning etc. in de directe nabijheid en er ligt op de locatie geen natuurbestemming.

Ruimtelijke beperkingen windenergie rondom de locatie. Bron: geodan informatie i.h.k.v. RES – services.geodan.nl.

Gezien de enorme duurzame energiedoelstellingen zullen naar verwachting reeds voor 2030 alle mogelijke locaties voor de invulling van duurzame energie in de gemeente Vijfheerenlanden noodzakelijk zijn.

De locatie nabij Zijderveld is door ons gekozen vanwege de aansluiting bij de rijksweg A2. Aan de noordzijde van de rijksweg A2 liggen diverse natuurgebieden in eigendom en beheer bij het Utrechts Landschap waardoor de noordzijde van de A2 (nabij de Bolgarijse Kade) door ons minder geschikt wordt geacht. Ten zuiden van het plangebied, d.w.z. ten zuiden van de Zijderveldselaan, ligt weidevogelkerngebied en is ook daardoor minder geschikt.

Keuze windturbine en opbrengst
Voor Windpark Zijderveld hebben wij verschillende formaten windturbines overwogen. De technische ontwikkeling van windturbines staat niet stil: windturbines worden groter, hoger, stiller en wekken veel meer stroom op dan enkele jaren geleden.

Het (subsidie-) beleid van de rijksoverheid is erop gericht om de meest kosteneffectieve vorm van duurzame energie in Nederland te stimuleren. Middels de SDE+-subsidie (‘Stimulering Duurzame Energie’, vanaf 2020 SDE++) wordt gestimuleerd tegen zo laag mogelijke kosten stroom te produceren. De SDE+-subsidie (een garantieprijs per kWh) daalt ieder jaar, mede doordat windturbines steeds groter en efficiënter worden. Hierdoor passenkleinere turbines, die in de regel ook meer geluid produceren, niet meer in de huidige markt. Ontwikkelaars van windprojecten zullen de meest efficiënte windturbines toepassen, om een financieel gezond en gunstig project te kunnen realiseren.

Voor deze locatie hebben wij twee scenario’s onderzocht:
- 3 windturbines N131 met een rotordiameter van 131 meter en ashoogte van 100 meter (gelijk aan windturbines bij windpark Autena)
- 2 windturbines V162 (of vergelijkbaar) met rotordiameter van 162 meter en ashoogte van 166 meter.

Twee windturbines V162 leveren **ruim 25%** meer duurzame stroom op dan drie windturbines N131. Landschapsdeskundigen zullen niet snel met elkaar overeenstemmen over welk scenario de voorkeur heeft wat betreft impact op het landschap.

Windturbine		V162	N131
Windsnelheid op ashoogte	[m/s]	8,05	6,96
Aantal windturbines		2	3
Totaal vermogen	[MW]	11,2	11,7
Ashoogte	[m]	166	100
Rotordiameter	[m]	162	131
Netto verwachte productie	**[GWh]**	**45,2**	**35,3**

Bij de plaatsing van twee grote turbines kan een grotere afstand tot het dorp Zijderveld aangehouden worden. Recente projecten zoals bijvoorbeeld in de provincie Flevoland bij Dronten en Lelystad gaan ook uit van windturbines met vergelijkbare afmetingen waardoor dit formaat momenteel gangbaar in Nederland wordt.

Geluid, slagschaduw en natuur
Uit het geluidsonderzoek blijkt dat de afstand tussen de windturbines en de dichtstbijzijnde woning ten minste 400 meter bedraagt en dat de windturbines voldoen aan de in het Activiteitenbesluit opgenomen geluidsnormen van ten hoogste 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} op de gevel van gevoelige gebouwen. In de bijlagen zijn geluidscontouren van verschillende windturbines opgenomen. Hierop is te zien dat de 3 windturbines N131 meer geluid produceren (‘een wijdere 47 dB geluidscontour hebben’) dan twee windturbines V162. Voor de geluidsberekeningen hebben we onderscheid gemaakt tussen windturbines N131 zonder STE en dezelfde windturbines N131 met STE (met geluid reducerende maatregelen).

Naast geluidsberekeningen zijn ook eerste slagschaduwberekeningen uitgevoerd voor de twee scenario’s. In Nederland geldt de norm dat er niet meer dan 5,7 uur slagschaduw per jaar op een woning mag voorkomen. Om te zorgen dat hieraan voldaan zal worden, zal in de aansturing (middels speciale software in de windturbine) de windturbine zo nodig stilgezet worden. Uit de reeds gemaakte berekeningen blijkt dat bij beide scenario’s er beperkte stilstand voor enkele woningen nodig is. Doordat het windpark ten noordwesten van het dorp Zijderveld is geprojecteerd, valt het dorp in zijn geheel ruim binnen de door de wetgeving gestelde norm; er zal in Zijderveld geen sprake zijn van slagschaduw.

De resultaten van de geluid- en slagschaduwberekeningen van de twee scenario’s zijn opgenomen in **bijlage 2**.

Het windpark ligt niet in een Natura 2000-gebied of weidevogelkerngebied. De locatie ligt wel *nabij* Natuurnetwerk Nederland en nabij een weidevogelkerngebied.

In een uitgebreid natuur- en ecologisch onderzoek wordt hier in detail op ingegaan en zullen mogelijke effecten worden beschreven. Wij zijn van mening dat de realisering van het windpark in overeenstemming kan zijn met een goede ruimtelijke ordening. De vergunningaanvraag zal uiteraard met alle benodigde onderzoeken een verdere onderbouwing hiervan geven.

Netaansluiting
Om de opgewekte stroom van de windturbines te verkopen, is aansluiting op het openbare elektriciteitsnet nodig. Hiervoor hebben wij contact opgenomen met de netbeheerder Stedin. De windturbines kunnen aangesloten worden op het 13kV/50 kV onderstation in Vianen. Met Stedin is de mogelijke netaansluiting besproken evenals een inschatting van de kosten. Op het onderstation Vianen kan maximaal 10-12 MW aangesloten worden. Bij een hoger vermogen dan 12 MW zal het windpark op het 50 kV station Utrecht-Vreeswijk moeten worden aangesloten. De kosten hiervan zijn dusdanig hoog dat voor deze locatie een windpark boven de 12 MW nu niet als haalbaar wordt gezien. De netaansluiting is derhalve een begrenzing van de omvang van het windpark tot 2 of 3 turbines (zie boven).

Draagvlak en participatie
Lokaal draagvlak is een belangrijk aandachtspunt bij windenergie en specifiek bij deze locatie nabij Zijderveld. Voor Windpark Zijderveld is een participatieve aanpak beoogd, waarbij wij de inbreng van de omwonenden actief ophalen en gebruiken bij de vormgeving van het project. Daarnaast willen we met de omwonenden en de Zijderveldse gemeenschap overleggen over vormen van samenwerking, compensatie en financiële deelname aan het project.

Hoewel Green Trust de oorspronkelijke initiatiefnemer is en het project geheel voor eigen rekening en risico had kunnen opzetten, heeft zij samenwerking gezocht met Energiecoöperatie De Knotwilg en zal De Knotwilg voor 50% deelnemen in het windpark. Gelijkwaardigheid is het uitgangspunt voor de samenwerking tussen Green Trust en De Knotwilg: 50% deelname in het windpark betreft zowel zeggenschap, eigendom als winst (en verlies).

De Knotwilg en Green Trust hebben gezamenlijk de omwonenden persoonlijk bezocht en geïnformeerd over dit initiatief middels huis-aan-huis gesprekken. De inwoners van de Zijderveldselaan, de Dorpsweg en de Bolgerijsekade die nabij het initiatief wonen hebben wij zoveel mogelijk persoonlijk gesproken. Wij hebben de gesprekken in het algemeen als nuttig en prettig ervaren. De reacties zijn divers. Enerzijds is er bezorgdheid over de impact van de windmolens op het woongenot en waardevermindering van het onroerend goed. Anderzijds zijn er bewoners die niet direct staan te juichen bij het idee van een windpark, maar wel begrip hebben voor de ontwikkeling om lokaal duurzaam energie op te wekken (of die ontwikkeling

ondersteunen). Met name hebben inwoners zorgen voor hun uitzicht op de molens; daarnaast zijn er ook zorgen over mogelijke geluids- en slagschaduwhinder van de windmolens.

Wij als initiatiefnemers nemen die zorgen serieus, want wij willen niet dat het windpark het woongenot aantast. Ook hebben we begrip voor het feit dat een windpark een aanzienlijke ruimtelijke ontwikkeling is, waardoor er iets aan het landschap verandert. Sommige mensen hebben geruime tijd nodig om aan deze verandering te wennen en andere vinden het ook na jaren nog een ontsiering van het landschap. Anderzijds vertellen de turbines in het landschap dat de energietransitie onontkoombaar is en dat eenieder daar een steentje aan moet bijdragen, in het algemeen belang. We verbruiken allemaal stroom en dat is in meer of mindere mate een belasting van het milieu.

Na een positief gemeentelijk besluit op dit principe verzoek zullen De Knotwilg en Green Trust het gebiedsproces voortzetten. Samen met inwoners uit de directe omgeving en overige stakeholders willen wij het plan verder uitwerken en afspraken maken over financiële participatie, communicatie en de inrichting van het windpark. Inwoners van gemeente Vijfheerenlanden kunnen via de energiecoöperatie financieel deelnemen in het project. 50% van de revenuen van het windpark zal lokaal terecht komen. Daarnaast zal een deel van de opbrengsten uit het windpark beschikbaar worden gesteld aan een gemeentelijk omgevingsfonds waarmee lokale, maatschappelijke initiatieven c.q. ruimtelijke kwaliteit gestimuleerd kunnen worden.

Gemeentelijk duurzaamheidsbeleid
In uw recente coalitieakkoord is opgenomen dat u op korte termijn zal werken aan een visie op de energietransitie en de invulling van de ambities i.h.k.v Regionale Energie Strategie.

De opgewekte stroom van twee of drie windturbines (gemiddeld 40 GWh per jaar) kunnen circa 60% van de huishoudens van de gemeente Vijfheerenlanden van stroom voorzien en leveren ruim 12% van het totale elektriciteitsverbruik. Op dit moment wordt van het gehele energieverbruik (inclusief warmte, transport, wegen etc) van de gemeente Vijfheerenlanden circa 3,5% duuurzaam opgewekt (inclusief windturbines van Autena – bron klimaatmonitor.databank.nl).

Planning
Wij zijn voornemens om in 2019 en 2020 de participatie en communicatie met omwonenden uit te werken, in samenwerking met de gemeente. Tevens zullen de benodigde onderzoeken (waaronder ecologisch onderzoek) uitgevoerd worden. In

overleg met de gemeente willen wij in het vierde kwartaal van 2020 een vergunningaanvraag indienen.

Verzoek
Uit het vorenstaande volgt dat het huidige bestemmingsplan niet voorziet in het plaatsen van windturbines. Graag vernemen wij of u in beginsel bereid bent af te wijken van het geldende bestemmingsplan of dat de gemeenteraad in beginsel bereid is (planologische) medewerking te verlenen.

Voor eventuele vragen over het initiatief kunt u contact opnemen met Annet Boessenkool van Green Trust Consultancy (e-mail:annet.boessenkool@greentrust.nl; telefoonnummer: 06-304 83 581) of Matteo de Visser van Energiecoöperatie De Knotwilg (e-mail: matteo@quadraat.nu; telefoonnummer: 06-494 989 47).

Hoogachtend,

Koos Timmer
Energiecoöperatie De Knotwilg

Tijmen Keesmaat
Green Trust Consultancy

BIJLAGE 1

Powerpoint-presentatie Windpark Zijderveld

BIJLAGE 2 GELUID EN SLAGSCHADUW

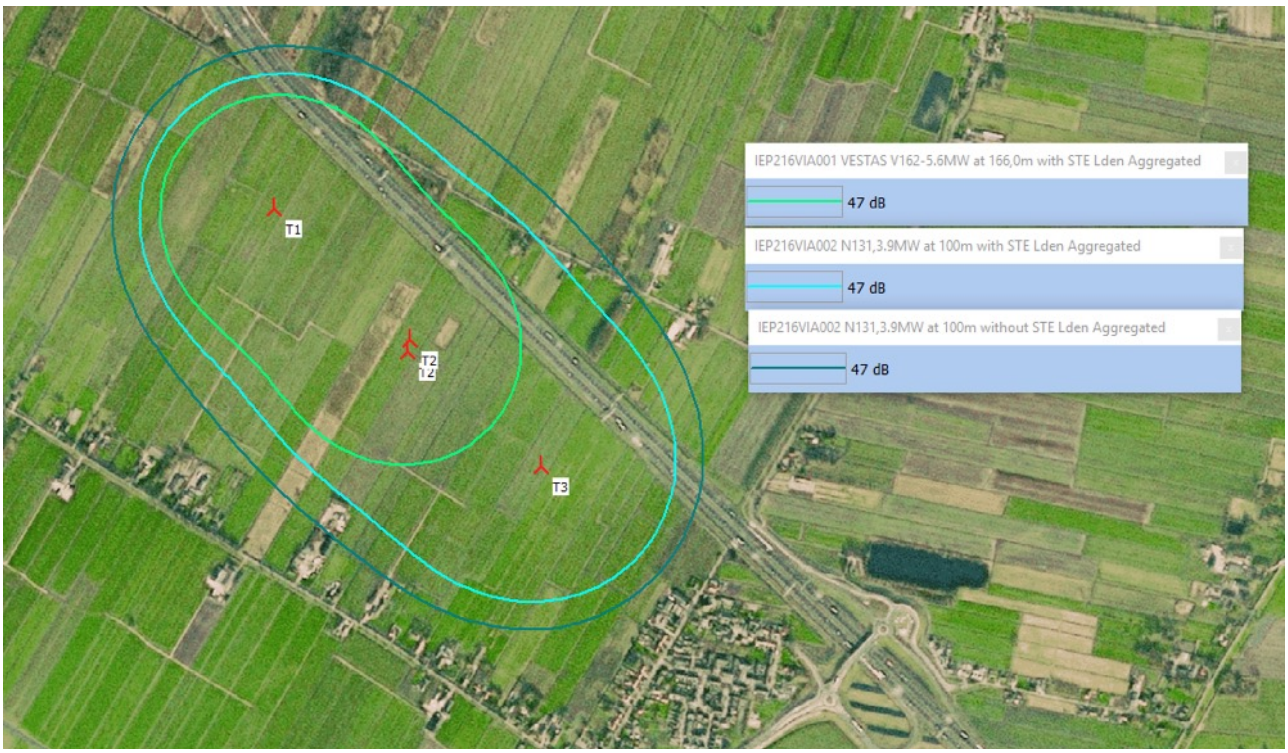
Geluidsberekeningen voor 2 verschillende scenario's.

Geluidscontour 47dB 2 windturbines V162 (met STE)

Geluidscontour 47dB 3 windturbines N131 (met STE)

Geluidscontouren 47dB twee scenario's gezamenlijk: 2 windturbines V162 en 3 windturbines N131 (met en zonder STE – geluidreducerende maatregelen)

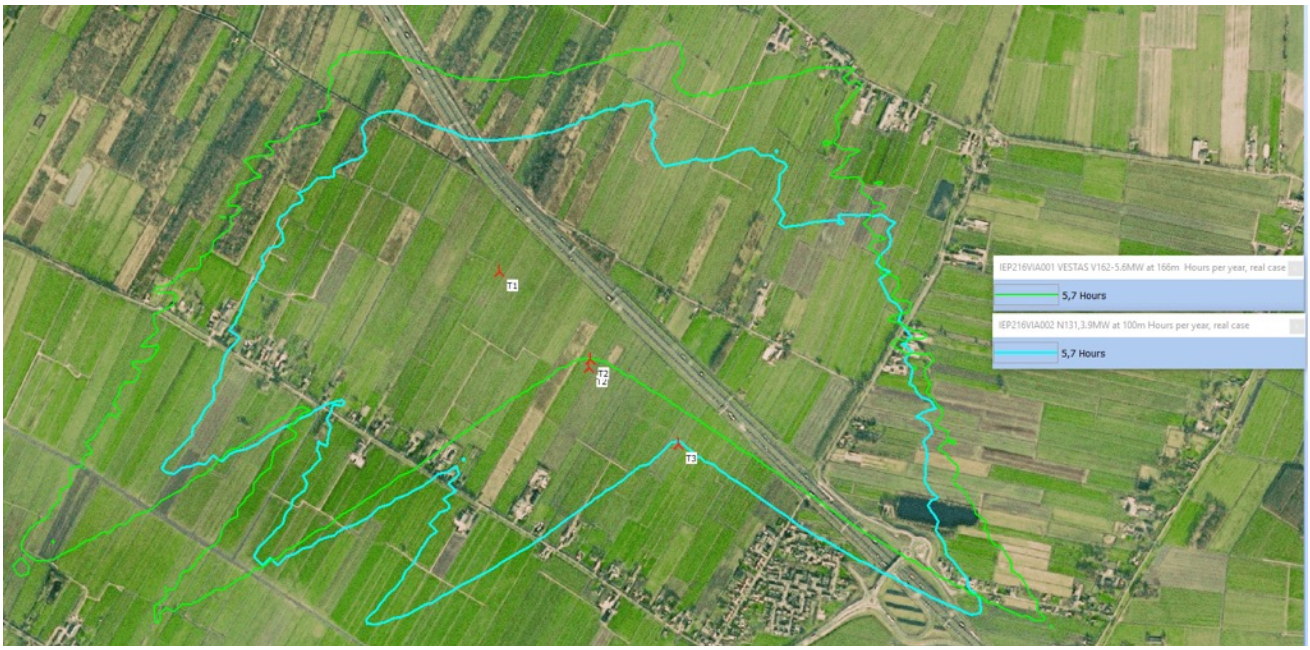
Slagschaduwberekeningen voor 2 verschillende scenario's.

Slagschaduwberekening 2 windturbines V162

Slagschaduwberekening 3 windturbines N131

Slagschaduwberekening twee scenario's gezamenlijk – 2 windturbines V162 en 3 windturbines N131